

1132

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA¹⁾

z dnia 26 sierpnia 2009 r.

w sprawie przygotowania nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy

Na podstawie art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) zakres wiedzy i umiejętności niezbędnych do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy;
- 2) tryb nabywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy;
- 3) wzór zaświadczenia potwierdzającego posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, zwanego dalej „zaświadczeniem”.

§ 2. Zakres wiedzy i umiejętności niezbędnych do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. Wiedzę i umiejętności niezbędne do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy nabywa się w ramach szkolenia uwzględniającego specyfikę zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, zwanego dalej „szkoleniem”, organizowanego przez podmiot wymieniony w przepisach wydanych na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.³⁾), zwany dalej „podmiotem organizującym szkolenie”.

§ 4. 1. Szkolenie realizowane jest w formie zajęć teoretycznych i praktycznych.

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej — zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 216, poz. 1607).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 89, poz. 590 i Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 17, poz. 101 i Nr 237, poz. 1653 oraz z 2009 r. Nr 11, poz. 59 i Nr 122, poz. 1007.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206 i Nr 56, poz. 458.

2. Zajęcia teoretyczne i praktyczne w ramach szkolenia prowadzi lekarz systemu, pielęgniarka systemu lub ratownik medyczny, posiadający co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe.

3. Zajęcia teoretyczne i praktyczne w zakresie wsparcia psychicznego poszkodowanych prowadzi psycholog posiadający co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe.

4. Kierownikiem merytorycznym szkolenia, odpowiedzialnym za realizację szkolenia zgodnie z ramowym programem szkolenia, może być osoba, o której mowa w ust. 2.

§ 5. 1. Szkolenie jest realizowane zgodnie z ramowym planem i programem szkolenia, uwzględniającymi zakres wiedzy i umiejętności określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia, opracowanymi przez zespół ekspertów powołany przez ministra właściwego do spraw zdrowia, zwany dalej „Zespołem”.

2. Opracowany ramowy plan i program szkolenia zatwierdza minister właściwy do spraw zdrowia.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia podaje do wiadomości publicznej zatwierdzony ramowy plan i program szkolenia na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zdrowia.

§ 6. 1. Szkolenie kończy się egzaminem z zakresu wiedzy i umiejętności objętych programem szkolenia.

2. Do egzaminu może przystąpić osoba, która odbyła wszystkie zajęcia teoretyczne i praktyczne objęte programem szkolenia.

3. Egzamin składa się z dwóch części: egzaminu teoretycznego i praktycznego.

4. Każda część egzaminu oceniana jest oddzielnie.

5. Miejsca i terminy egzaminu teoretycznego i praktycznego ustala kierownik merytoryczny szkolenia.

§ 7. 1. Egzamin jest przeprowadzany przez komisję składającą się z 3 osób legitymujących się kwalifikacjami, o których mowa w § 4.

2. Członków komisji powołuje i odwołuje kierownik podmiotu organizującego szkolenie.

3. Do składu komisji nie może być powołana osoba, która jest małżonkiem lub krewnym albo powinowatym do drugiego stopnia włącznie osoby, która składa egzamin.

§ 8. 1. Egzamin teoretyczny przeprowadzany jest w formie testu, ujętego w kartę testową, składającego się z zestawu 30 zadań testowych wybranych przez kierownika merytorycznego szkolenia spośród zadań opracowanych przez Zespół i zamieszczonych na stronach internetowych urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zdrowia.

2. W trakcie egzaminu teoretycznego zabronione jest wnoszenie karty testowej z sali egzaminacyjnej lub przekazywanie treści karty testowej innym osobom.

3. Odpowiedzi na zadania testowe udziela się wyłącznie na karcie testowej.

4. Podstawą do zaliczenia egzaminu teoretycznego jest udzielenie prawidłowych odpowiedzi co najmniej na 90 % zadań testowych zawartych w karcie testowej.

5. Pozytywny wynik egzaminu teoretycznego stanowi warunek konieczny dopuszczenia do egzaminu praktycznego.

§ 9. 1. Egzamin praktyczny obejmuje wykonanie przez osobę zdającą:

- 1) resuscytacji krążeniowo-oddechowej na fantomie z elektronicznym monitorowaniem i oceną wykonywanych czynności wraz z możliwością wydruku danych oraz
- 2) dwóch losowo wybranych zadań egzaminacyjnych sprawdzających praktyczne postępowanie w ramach pierwszej pomocy.

2. Wykonanie zadań, o których mowa w ust. 1, oceniane jest odrębnie przez każdego członka komisji według następującej skali ocen: 5 (bardzo dobry), 4,5 (dobry plus), 4 (dobry), 3,5 (dostateczny plus), 3 (dostateczny), 2 (niedostateczny).

3. Oceną końcową za egzamin praktyczny jest ocena wynikająca ze średniej arytmetycznej ocen cząstkowych, uzyskanych od poszczególnych członków komisji, zaokrąglona do najbliższej wynikowi oceny, o której mowa w ust. 2, z tym że egzamin praktyczny uznaje się za zaliczony, jeżeli osoba zdająca otrzyma ocenę co najmniej dostateczną.

4. Ocena niedostateczna zostaje postawiona, gdy opowie się za nią co najmniej dwóch członków komisji.

§ 10. W przypadku gdy osoba zdająca nie zaliczy w całości lub w części egzaminu lub nie przystąpi do niego w całości lub w jego części, z ważnych przyczyn losowych, może ona przystąpić do egzaminu lub jego części w następnym terminie, nie więcej jednak niż 2 razy.

§ 11. 1. Osobie, która zdała egzamin, podmiot organizujący szkolenie wydaje zaświadczenie. Przez zdanie egzaminu uważa się zaliczenie egzaminu teoretycznego w sposób określony w § 8 ust. 4 oraz uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej za egzamin praktyczny.

2. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1, jest ważne przez okres 5 lat od dnia wydania.

3. Wzór zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1, jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 12. Podmiot organizujący szkolenie prowadzi rejestr organizowanych szkoleń i rejestr wydawanych zaświadczeń, o których mowa w § 11 ust. 1.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2009 r.

Minister Zdrowia: w z. *J. Szulc*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Zdrowia
z dnia 26 sierpnia 2009 r. (poz. 1132)

Załącznik nr 1**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI NIEZBĘDNYCH DO PROWADZENIA ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH
W ZAKRESIE UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY****1. Podstawy anatomii i fizjologii człowieka**

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- posługiwać się podstawowymi pojęciami z zakresu anatomii i fizjologii człowieka,
- określać położenie poszczególnych narządów i układów,
- scharakteryzować budowę i czynności poszczególnych narządów i układów,
- oceniać podstawowe czynności życiowe.

2. Bezpieczeństwo własne miejsca zdarzenia oraz poszkodowanego

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- wyszczególnić sprzęt do ochrony osobistej (np. rękawiczki, okulary, maseczki do sztucznego oddychania) oraz go używać,
- omówić wyposażenie apteczki pierwszej pomocy,
- zapobiegać kontaktom z płynami ustrojowymi i wydzielinami (np. śliną, krwią, śluzem),
- wyszczególnić oraz ocenić zagrożenia płynące z kontaktu z płynami ustrojowymi,
- postępować w przypadku zranienia materiałem skażonym płynem ustrojowym,
- ocenić, wyznaczyć i oznakować strefę zagrożenia,
- zastosować podstawowe środki dezynfekcyjne.

3. Wezwanie pomocy

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- wymienić rodzaje poszczególnych służb ratunkowych oraz ich podstawowe zadania,
- wymienić numery alarmowe służące do powiadamiania służb ratunkowych,
- przekazać wszystkie niezbędne informacje podczas powiadamiania służb ratunkowych, przygotować projekt procedur zgłaszania wypadku oraz algorytm postępowania w razie wystąpienia wypadku w szkole.

4. Zadzawienia

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- rozpoznać u poszkodowanego w każdej grupie wiekowej niedrożność dróg oddechowych spowodowaną ciałem obcym,
- usunąć ciała obce z dróg oddechowych u poszkodowanego w każdej grupie wiekowej, stosując metodę bezprzyrządowego udrażniania dróg oddechowych.

5. Poszkodowany nieprzytomny

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- wymienić stany przedomdleniowe, objawy omdlenia, potencjalne przyczyny utraty przytomności,
- wymienić zagrożenia wynikające z utraty przytomności (niedrożność dróg oddechowych, zatrzymanie krążenia),
- wymienić wskazania do zastosowania pozycji bocznej,
- wymienić wskazania do zastosowania pozycji zastanej,
- zastosować odpowiednią dla poszkodowanego nieprzytomnego pozycję (zastana, boczna).

6. Zatrucia

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi wymienić rodzaje zatruc oraz zna zasady udzielania pierwszej pomocy w zatruciach.

7. Podstawowa resuscytacja krążeniowo-oddechowa

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- rozpoznać zatrzymanie krążenia u poszkodowanego w każdej grupie wiekowej,
- wymienić zasady postępowania w przypadku wystąpienia nagłego zatrzymania krążenia u poszkodowanego,
- użyć metod bezprzyrządowego udrażniania dróg oddechowych u poszkodowanego w każdej grupie wiekowej,
- wykonywać uciskanie klatki piersiowej u poszkodowanego w każdej grupie wiekowej,
- wykonywać wentylację bezprzyrządową u poszkodowanego w każdej grupie wiekowej,
- wykonać resuscytację krążeniowo-oddechową u poszkodowanego w każdej grupie wiekowej,
- wymienić wskazania i przeciwwskazania do użycia automatycznego defibrylatora zewnętrznego AED u poszkodowanego w każdej grupie wiekowej,
- użyć automatycznego defibrylatora zewnętrznego AED u poszkodowanego w każdej grupie wiekowej.

8. Urazy

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- wymienić przyczyny oraz objawy urazów,
- wykonać podstawowe badanie poszkodowanego,

- rozpoznać uraz głowy oraz wdrożyć postępowanie,
- rozpoznać uraz oka oraz wdrożyć postępowanie,
- rozpoznać uraz kręgosłupa oraz wdrożyć postępowanie,
- rozpoznać uraz klatki piersiowej oraz wdrożyć postępowanie,
- rozpoznać uraz brzucha oraz wdrożyć postępowanie,
- rozpoznać uraz kończyn oraz wdrożyć postępowanie,
- rozpoznać urazy miednicy oraz wdrożyć postępowanie.

9. Tamowanie krwotoków zewnętrznych i opatrywanie ran

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- wymienić zasady tamowania krwotoków i opatrywania ran,
- zastosować różne materiały opatrunkowe (np. siatki elastyczne, opaski elastyczne, opaski dziane),
- dobrać właściwy sposób opatrywania rany oraz tamowania krwotoku,
- założyć opatrunek uciskowy,
- założyć opatrunek osłaniający,
- założyć opatrunek na kikut oraz zabezpieczyć amputowaną część ciała.

10. Unieruchomienie złamań i podejrzeń złamań kości oraz zwichnięć

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- rozpoznać i ocenić rodzaj złamania lub zwichnięcia,
- wymienić zasady unieruchomień w przypadku złamania otwartego i zamkniętego lub zwichnięcia oraz zastosować unieruchomienia,
- zastosować sprzęt służący do unieruchomień,
- dobrać właściwy sposób unieruchomienia w zależności od rodzaju złamania czy zwichnięcia.

11. Postępowanie w przypadku wychłodzenia i przegrzania

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- wymienić objawy przegrzania oraz wychłodzenia,
- rozpoznać poszkodowanego, u którego doszło do wychłodzenia,
- wdrożyć postępowanie, które ma na celu przerwanie procesu wychładzania,
- rozpoznać poszkodowanego, u którego doszło do przegrzania,

— wdrożyć postępowanie, które ma na celu przerwanie procesu przegrzania,

— udzielić pomocy poszkodowanemu, u którego doszło do przegrzania lub wychłodzenia organizmu.

12. Prowadzenie wstępnego postępowania przeciw-wstrząsowego

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- wymienić rodzaje wstrząsów, objawy wstrząsu oraz zasady postępowania we wstrząsie,
- zastosować odpowiednią pozycję poszkodowanego we wstrząsie i zabezpieczenie termiczne.

13. Inne stany nagłego zagrożenia zdrowotnego

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- wymienić objawy: padaczki, cukrzycy, zawału serca, udaru mózgowego, oparzeń termicznych i chemicznych, astmy oskrzelowej,
- wymienić oraz zastosować zasady postępowania w przypadku podtopienia, utonięcia, ukąszenia lub użądlenia,
- wdrożyć postępowanie w zależności od rodzaju stanu nagłego zagrożenia zdrowotnego.

14. Ewakuacja ze strefy zagrożenia

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- ocenić zagrożenia zewnętrzne oraz wewnętrzne w celu podjęcia decyzji o ewakuacji poszkodowanego,
- wymienić podstawowe zasady ewakuacji,
- zastosować podstawowe sposoby ewakuacji.

15. Wsparcie psychiczne poszkodowanego

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- nawiązywać kontakt z poszkodowanym,
- udzielić wsparcia psychicznego poszkodowanemu,
- radzić sobie z sytuacjami trudnymi w kontakcie z poszkodowanym,
- radzić sobie ze stresem i trudnymi emocjami,
- omówić psychologiczne skutki zdarzeń traumatycznych, specyficzne reakcje i potrzeby dzieci na różnym etapie rozwojowym związane ze zdarzeniami traumatycznymi, w tym reakcje społeczne na katastrofę.

16. Udzielanie pierwszej pomocy w sytuacjach symulowanych

Osoba, która ukończyła szkolenie, potrafi:

- ocenić miejsce zdarzenia,
- udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu w sytuacjach symulowanych.

**ZASWIADCZENIE
O UKOŃCZENIU SZKOLENIA
DO PROWADZENIA ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH W ZAKRESIE UDZIELANIA
PIERWSZEJ POMOCY**

.....
imię (imiona) i nazwisko

urodzony(-na) dnia ..... r. w .....

ukończył(a) ..... godzinne szkolenie zorganizowane przez .....

.....
(nazwa podmiotu prowadzącego szkolenie)

**i posiada przygotowanie do prowadzenia zajęć edukacyjnych
w zakresie udzielania pierwszej pomocy**

Podstawa prawna:
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2009 r. w sprawie przygotowania nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy (Dz. U. Nr 139, poz. 1132)

*(pieczęć podmiotu
organizującego szkolenie)*

.....
*(data, pieczęć i podpis kierownika
podmiotu organizującego szkolenie)*

Numer w rejestrze zaświadczeń .....

Zaświadczenie jest ważne do dnia .....